MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Saa nähdä, miten pitkään Suomessa jaksetaan kuunnella, mitä veropakolainen Björn Wahlroos lausuu milloin mistäkin asiasta.

VESA KÄRKKÄINEN SAVON SANOMISSA

Ydinkysymykseen pitää saada vastaus

Elinkeinoministeri Jan Vapaavuoren (kok.) päätös esittää ydinvoimayhtiö Fennovoiman vuonna 2010 saamaa ydinvoimarakentamisen periaatepäätöksen täydennyksen hyväksymistä nosti esiin hallituksen sisällä jo pitkään muhineen periaatteellisen ristiriidan.

Hallitus hyväksyi Vapaavuoren esityksen eilen äänin 10–7. Asiasta päätetään lopullisesti eduskunnassa.

Vihreät ei halua tällä kertaa istua ydinvoimalupaa esittävässä hallituksessa. Näin siitä huolimatta, että puolue oli mukana pääministeri Matti Vanhasen (kesk.) hallituksessa, joka esitti Fennovoiman luvan lisäksi lupaa myös TVO:n neljännelle voimalalle. Eduskunta luvat myös myönsi osana suurta energiapakettia.

Tilanne on neljässä vuodessa muuttunut. Fennovoiman omistuspohja ja laitetoimittaja ovat vaihtuneet ja TVO haki jatkoaikaa rakentamisluvalleen.

Fennovoimalle myönnetyn luvan ehtona on, että yhtiön omistuksesta tulee vähintään 60 prosenttia joko Suomesta tai EU- ja Eta-alueilta. TVO:lle ei jatkoaikaa ole näillä näkymin luvassa.

Ydinvoiman rakentamista ajavan teollisuuden pitää nyt vastata huutoonsa ja huolehtia siitä, että Fennovoiman kotimainen omistusraja täyttyy. Jollei tässä onnistuta, on teollisuuden oma energiapolitiikka vain puhetta.

Ydinvoiman ympärillä on käyty kiivasta keskustelua vuosikymmeniä. Tällä kertaa keskustelu on kuitenkin ollut poikkeuksellinen.

Vihreiden puheenjohtaja Ville Niinistö syytti Maaseudun Tulevaisuudessa ja Financial Times -lehdessä keskiviikkona Suomen hallitusta suomettumisesta, koska Venäjää ei haluta ärsyttää ja tämän takia tingitään periaatteista. Niinistön mielestä Rosatomin mukana oleminen lisää Suomen energiariippuvuutta Venäjästä.

Niinistön puheet suomettumisesta ovat ala-arvoisia ja täysin turhia. Niinistö ja hänen johtamansa puolue eivät ole tähän mennessä arvioineet ydinvoimaa sillä perusteella, mistä suunnasta laitetoimittaja on kotoisin. Jostain syystä Niinistö halusi nyt näyttävästi kaataa likasangon hallituskumppanien niskaan ja kyseenalaistaa ydinvoimaluvan kannattajien motiivit.

Huolimatta siitä, mitä eduskunta tulee ydinvoimasta päättämään, saattaa käydä niin, ettei kumpikaan nyt vireillä olevista ydinvoimalahankkeista toteudu. Päättäjillä pitääkin olla selkeä suunnitelma, miten Suomen sähköntuotanto turvataan tulevaisuudessa.

Sähkönsaannin turvaaminen ei onnistu, jos vastustetaan muun muassa vesivoiman lisärakentamista, turpeen polttamista ja uusia ydinvoimalupia. Jo nyt Suomi on ajoittain erittäin riippuvainen tuontisähköstä.

Hallitus hyväksyi elinkeinoministeri Jan Vapaavuoren esityksestä Fennovoiman ydinvoimalaa koskevan lupahakemuksen.

Tammikuun 22. päivän aamuna sähköä tuotiin lähes kaikkien ydinvoimaloiden tuotannon verran. Sähköä tuotiin pääasiassa Ruotsista ja Norjasta. Mitä sitten tehdään, jos naapureissa on huono vesitilanne?

Parhaillaan rakennetaan Euroopan laajuista energiansiirtoverkkoa. Sähkö maksaa Euroopassa huomattavasti enemmän kuin Suomessa. Tulevaisuudessa ruotsalaisella ja norjalaisella sähköllä on entistä enemmän ostajia.

Ydinkysymys Suomen energiapolitiikassa ei ole, rakennetaanko lisää ydinvoimaa vai ei. Ydinkysymys on, miten turvataan Suomen energiahuolto. Varmaa on, että energiapaletissa pitää olla monta eri väriä. Jos jokin osa jätetään pois, pitää muiden osuutta kasvattaa.

Niinistön mielestä ydinenergian sijaan pitäisi panostaa kotimaisiin uusiutuviin energialähteisiin.

Kotimainen energia onkin monella tavalla suuri mahdollisuus, mutta nykyisen ja edellisen hallituksen aikana panostus siihen on jäänyt vaatimattomaksi. Vallitsevan politiikan seurauksena halvimmat polttoaineet ovat kivihiili ja kaura.

Energiapolitiikkaan tarvitaan pitkäjänteisyyttä ja tekoja. Puhumalla, vastustamalla ja toivomalla ei generaattori pyöri.

> **Suomi on ajoittain erittäin riippuvainen tuontisähköstä.**

Kriisi uhkaa maatiloja

Maatalouden kannattavuudessa ei ole ollut viime vuosina juuri kehumista. Alkanut syksy on silti muodostumassa poikkeuksellisen vaikeaksi.

Ei ole oikeastaan yhtään tuotantosuuntaa, jossa markkinoiden hintakehitys suosisi tuottajaa. Tuottajahintojen lasku ja samanaikainen panoshintojen kallistuminen ovat tilojen taloudelle tappava yhdistelmä.

EU:n sianlihamarkkinat romahtivat viime talvena Venäjän asettamaan tuontikieltoon. Pahat kannattavuusongelmat ovat alalla jatkuneet vuodesta 2007, mutta nykyinen tilanne on asiantuntijoiden mukaan monelle sikatilalle lopullinen tyrmäys (MT 17.9.).

Myös maidontuotanto on kriisiytymässä Venäjän tuoreen tuontikiellon takia. Ukrainan sotaa seurannut pakotekierre EU:n ja Venäjän välillä on jo pudottanut tuottajahintaa useilla senteillä, mutta paine hintojen laskuun kovenee edelleen.

Naudanlihantuotannossa tuottaja eläimiä myydessään käytännössä lähettää tilalta myös rahaa sekä välitys- että teurasnautojen mukana. Kananmunamarkkinat ovat viime talvesta alkaen olleet vaikeat pakkaamoiden keskinäisen hintakilpailun vuoksi.

Huippusato maailmalla on puolestaan romahduttanut viljojen hinnan. Halpa vilja pienentää hieman kotieläintilojen rehulaskua, mutta samalla viljatilojen tulos on pudonnut pakkaselle.

Aika on maatiloille poikkeuksellisen huono. Silti on syytä luottaa, että poikkeukset ovat aina väliaikaisia. Ruuan tarve maailmalla kasvaa edelleen nopeasti.

Vaikea taloustilanne on monelle viljelijäperheelle raskas myös henkisesti. Rahahuolet ovat tuottajille yhä vakavampi työssäjaksamiskysymys.

Päättäjien puheissa on esiintynyt ymmärrystä maatalouden vaikeuksille. Niiden pitäisi pian näkyä myös konkreettisina tekoina. Kuilun reuna lähestyy nopeasti.

VIERASYLIÖ

Ilmastonmuutos haastaa alkutuotannon

Pohjoismaiden ministerineuvoston tuoreen raportin mukaan ilmaston lämpeneminen tuo monenlaisia haasteita Pohjoismaiden alkutuotannolle ja tuotantojärjestelmille. Osa muutoksista voi myös mahdollistaa kestävän kehityksen edistämisen ja tuotannon kasvun.

Raportin teossa on ollut mukana kuusi NordForskin koordinoimaa pohjoismaista tutkimusverkostoa, jotka ovat nyt antaneet suosituksensa alueen poliittisille päättäjille. Tulokset esiteltiin Kööpenhaminassa järjestetyssä konferensissa.

Hankkeen ohjausryhmän johtaja, Århusin yliopiston agroekologian professorin Jørgen E. Olesenin mukaan Pohjoismaiden keskilämpötilan odotetaan nousevan maapallon keskilämpötilaa enemmän.

”Jos kasvihuonekaasupäästöt jatkuvat nykyisellään, edessä on huomattava lämpötilan nousu. Alkutuotannon haasteena on, että sen päästöjä on vähennettävä, mutta samalla on kyettävä vastaamaan elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden kysynnän nopeaan kasvuun.”

Alkutuotannon löydettävä ratkaisut

Ilmastonmuutos asettaa alkutuotannolle aivan erityisiä haasteita, kun ajatellaan Pohjolan pitkiä kesäpäiviä ja pimeitä talvia.

Olesen muistuttaa, että missään muualla maailmassa ei harjoiteta maa-, metsä- ja kalataloutta näin pohjoisilla leveysasteilla. Tämä asettaa Pohjolan ainutlaatuiseen tilanteeseen, koska alkutuotannon ratkaisut on löydettävä itse.

Lämpötilojen nousu pidentää Pohjoismaiden kasvukautta ja luo siten alkutuotannolle uusia mahdollisuuksia. Suurin muutos on, että alueella alkaa viihtyä uusia kasvi- ja eläinlajeja. Esimerkiksi Pohjoismaiden merialueille siirtyy uusia kalakantoja. Luvassa on siis merkittäviä muutoksia ekosysteemeihin, joista alkutuotanto on riippuvainen.

Olesenin mukaan muutokset parantavat alkutuotannon edellytyksiä, ja niiden tulisi samalla edistää siirtymistä aiempaa kestävämpiin tuotantojärjestelmiin. Kasvukauden pidentyminen lisää varsinkin laidunmaiden tuottavuutta.

Tuotannonlisäys ja uudet biojalostustekniikat voivat yhdessä parantaa Pohjoismaiden rehuomavaraisuutta, mikä taas edistäisi maataloustuotannon ja kalankasvatuksen kestävyyttä.

Ilmaston lämpeneminen tuo kuitenkin mukanaan myös sään ääri-ilmiöitä, joihin maiden ja tuottajien on varauduttava. Metsätalous altistuu ennen kaikkea myrskyille ja tuhohyönteisille, kun taas maatalouden uhkana ovat rankkasateet.

Tarvetta uusille hallintajärjestelmille

Muutokset edellyttävät luonnonvarojen käytön hallintajärjestelmiltä nykyistä enemmän joustoa. Tämä koskee koko alkutuotantoa, mutta ennen kaikkea kalastuksen hallintaa.

Islannin sisävesikalastuksen instituutissa työskentelevä Sigurður Guðjónsson muistuttaa, että viimeisen kymmenen vuoden aikana lajit ovat siirtyneet yhä pohjoisemmaksi.

> **Luvassa on siis merkittäviä muutoksia ekosysteemeihin.**

”Hyvänä esimerkkinä on Pohjanmeren ja Norjanmeren makrilli, joka on nyt päätynyt Islannin ja Grönlannin vesille. Lajien siirtyminen voi synnyttää niiden hallintaan liittyviä kiistoja.”

Sigurður oli mukana NORDCHAR-tutkimusverkostossa, joka tutki ilmastonmuutoksen vaikutusta pikkunieriäkantoihin. Tämäkin tutkimus antoi viitteitä lajin siirtymisestä kauemmaksi pohjoiseen.

”Osa eteläisistä pikkunieriäkannoista on taantunut, ja jotkin saattavat tyystin hävitä. Samalla kärsii geneettinen monimuotoisuus. Toisaalta pikkunieriä on osoittautunut uskomattoman sopeutumiskykyiseksi, joten sukupuuttoa ei tarvitse pelätä.”

Huomio geenivaroihin

Ilmastonmuutokseen sopeutumista vaikeuttaa entisestään, että kotieläinten ja rehun tuotantoa on lisättävä. Tuotantoeläimistä vastaavan NordGenin Peer Berg näkee osaratkaisuna sen, että geenivaroihin kohdistetaan lisää huomiota.

Bergin mielestä meidän on hyödynnettävä geneettistä monimuotoisuutta täysipainoisesti ja käytettävä oikeita lajeja oikeissa paikoissa. Esimerkiksi pienet märehtijät soveltunevat kosteikkoalueille paremmin kuin suuri lihakarja. Lisäksi on hyödynnettävä rodullista vaihtelua, joka liittyy esimerkiksi lämmönsäätelyyn ja vastustuskykyyn.

Bergin mukaan lämpötilojen nousu mahdollistaa proteiinipitoisen rehun tuotannon lisäämisen, mikä olisi hyvä kehitysalue pyrittäessä parantamaan alueen rehu- ja elintarviketurvallisuutta.

Toisaalta Pohjoismaiden olot asettavat erityisvaatimuksia viljelykasvien valinnalle ja kehittämiselle. Muilta alueilta tulevilla kasveilla on usein vaikeuksia soveltua pohjoismaisiin valoisuusoloihin, eivätkä ne käy läpi samanlaista talveentumisprosessia kuin paikalliset kasvit.

Norjan ympäristö- ja biotieteellisen yliopiston (NMBU) kasvipatologian professori Anne Marte Tronsmo pitää haasteena sellaisten uusien genotyyppien tunnistamisen ja kehittämisen, jotka selviävät talvesta ilman talveentumista ja ovat silti satoisia.

Metsämaa hiilinieluna

Metsien peitossa on 60 prosenttia Pohjoismaiden maa-alasta, joten ne vaikuttavat ratkaisevasti hiilidioksiditaseeseen. Metsämaa sisältää valtavasti kasvien sitomaa hiiltä.

Kööpenhaminan yliopiston professorin Per Gundersenin mukaan maassa on itse asiassa enemmän hiiltä kuin puissa. Hän korostaa kuitenkin, että metsien hiilikertymää ja metsätalouden muutosten vaikutusta siihen on tutkittava lisää.

Gundersenin mielestä oikeilla toimenpiteillä voidaan lisätä hiilidioksidin sitoutumista maaperään. Toisaalta lämpötilojen nousu ja vääränlainen metsänkäyttö voi vapauttaa maaperään sitoutuneen hiilidioksidin uudelleen ilmakehään.

Metsätaloudessa on pyrittävä suojelemaan kokonaisvaltaisesti sekä maaperään sitoutunutta hiiltä että metsäluonnon monimuotoisuutta.

Monipuolisia toimia vaaditaan

Raportin mukaan Pohjoismailla on mahdollisuus kasvattaa kansainvälistä markkinaosuuttaan laadukkaiden tuotteiden valmistajana. Tämä vaatii kuitenkin muun muassa tutkimusta ja innovointia sekä poliittisten rakenteiden ja luonnonvarojen hallinnan kehittämistä.

Olesenin mielestä meidän pitää ratkaista monia haasteita kerralla.

Hiilijalanjälkeä on pienennettävä, tuettava alkutuotannon sopeutumista ilmastonmuutokseen sekä turvattava resurssipohja. Tämä taas vaatii uusia tekniikoita, uusia hallintajärjestelmiä ja alan julkisten ja yksityisten toimijoiden välisiä kumppanuuksia.

Páll Tómas Finnsson
Kirjoittaja on tanskalainen viestinnän asiantuntija.

PÄIVÄN KUVA

KARI KYTÖ

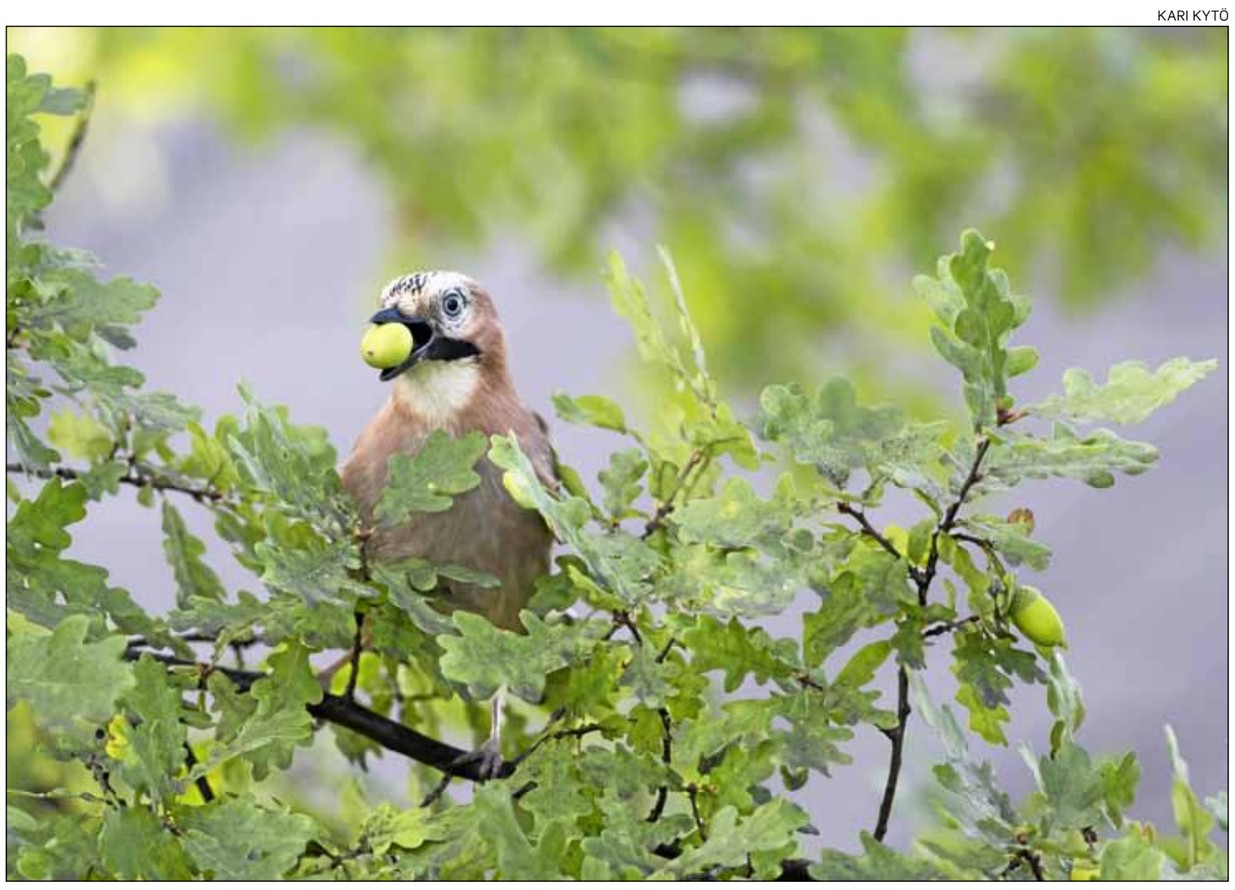

Närhen elonkorjuu

Oravat jäävät nyt nuolemaan käpäliään, kun närhet vievät korjuukypsät tammenterhot omiin kätköihinsä. Muutamassa päivässä närhiparvi kuljettaa kahden pihatammen tuhannet terhot omiin varastoihinsa Virolahden Säkäjärvellä. Kerralla närhi vie kurkussaan jopa 5–6 terhoa.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: JUKKA PASONEN

Pakkoeläkkeelle vai pakkotyöhön?

Hölmöläiset yrittivät jatkaa peittoa pääpuolesta ottamalla pidennyspalat jalkopäästä. Jotain samaa on eläkekeskustelussa.

Vuosien kohkaaminen työvoiman loppumisesta kuulostaa edelleen kehnolta vitsiltä. Meillä ei ole tarpeeksi työtä. Jos siis työtä järjestetään vanhoille, on se nuorilta pois.

Maan hallituksen ja muiden yhteiskuntafilosofointia harrastavien pitäisikin keskittyä työllisyyttä tukeviin asioihin.

Kannattaisi pohtia esimerkiksi ydinvoimaa muutenkin kuin puhtaasti teollisuuden kannalta. Reilu uusiutuvaa energiaa tukeva ”risupaketti” ei ehkä olisi teollisuudelle ydinvoiman veroinen, mutta se toisi suoraan töitä useille suomalaisille.

Kuntien ja valtion byrokraatit voisi valjastaa tulkitsemaan hankintalakia kotiin päin niin paljon kuin pykälät laadusta, toimitusvarmuudesta ja ympäristötekijöistä sietävät.

Eurosta eroamistakaan ei kannattaisi julistaa tabuksi. Olemme vuosia lihottaneet Saksan taloutta, kun oman talouspolitiikan harjoittaminen on jäänyt kovin rajalliseksi.

> **Viisinumeroisia kuukausieläkkeitä ei tarvitse kukaan. Eivät varsinkaan ne, jotka niitä nyt saavat, koska heillä on sukanvarteen jäänyt muutakin kuin turvonnut jalka.**

jukka.pasonen@maaseuduntulevaisuus.fi

Ei ehkä olisi devalvaatioin ja palkanalennuksin järkevää yrittää kilpailla bulkkityön hinnoissa halpamaiden kanssa. Halpamarkkinoille olemme kumminkin lipumassa, jos emme pysty kustantamaan kaikille kunnon koulutusta ja työkokemusta.

Hyvinvoinnin ja nykyisen niukan työn pitäisi jakautua tasaisesti kaikille. Melko tasa-arvoinen kansa on ollut menestyksemme tae. Harvainvallat ja luokkayhteiskunnat eivät ole pystyneet samaan.

Hyvä lukija, huomaa viimeistään nyt, että saatan esittää värittyneitä mielipiteitä, koska oma eläkeikäni ei ole enää pelkkä epämääräinen utu taivaanrannassa.

Yritän kuitenkin olla rehellinen, kun sanon, että toisaalta uskon työn maittavan vielä nykyisen eläkeikärajani jälkeenkin. Toisaalta en haluaisi olla tulppana nuorille ja innokkaille.

Jotain positiivista on jo tapahtunut. Tilastojen mukaan suomalaiset jäävät vuosi vuodelta vanhempina eläkkeelle ja eläkkeellä olevat tekevät yhä enemmän töitä.

Osalle varmaan eläkkeen superkarttuma on ollut houkuttava, mutta tiedän sellaisiakin, jotka jaksavat oikeasti innostua töistä varttuneinakin.

Myös yleinen ilmapiiri, hyvä terveydenhuolto, fyysisesti entistä helpommat työt, paremmat työolot ja -välineet ovat mahdollistaneet jaksamisen pidempään.

Jos käy niin, että hallitus mahtikäskyllä laittaa kaikki eläköityvät vielä muutamaksi vuodeksi työhön (, jota siis ei ole), voi kansa ja kansantalous nykyistä huonommin. Jos taas kehitetään joustavia, osin vapaaehtoisuuteen pohjautuvia malleja, saatamme vielä pelastua.

Ensiksikin pitäisi ottaa huomioon työtehtävien rasittavuus yksilöllisesti. Varttuneiden työtaakkaa pitää keventää tarvittaessa työaika- ja muilla joustoilla.

Tärkeintä olisi luopua lyhytnäköisestä tuottavuuteen tuijottamisesta ja uskoa, että järkevällä työtahdilla säästetään pitkällä tähtäimellä. Työstään innostunut ihminen voi hyvin eikä sairastele. Ennen kaikkea hän saa työssään paljon aikaiseksi.

Johdon ja työtovereiden pitäisi aidosti kannustaa vanhoja – ja muitakin – työntekijöitä. En siis tarkoita teennäistä sekundan kehuminen fantastiseksi, vaan kiittämistä oikeista onnistumisista.

Suomalainen johtamiskulttuuri kaipaa edelleen muutosta. Innostavat johtajat on nostettava esimerkeiksi muille. Pikku-Putinit, jotka onnistuvat vain lamauttamaan alaisensa synkillä tulevaisuudenkuvillaan, pitää pudottaa jalustaltaan.

Jottei totuus unohtuisi: Nyt eläkkeelle jäävät ovat eläkkeensä ansainneet. Työtä on tehty kovasti jo nuorena. Ei kuljettu merkkivaatteissa, vaan paikatuissa. Ei käyty Kaukoidässä, hyvä jos Ruotsissa – silloinkin työn perässä.

Vaan raja se pitäisi olla eläkkeilläkin. Viisinumeroisia kuukausieläkkeitä ei tarvitse kukaan. Eivät varsinkaan ne, jotka niitä nyt saavat, koska heillä on sukanvarteen jäänyt muutakin kuin turvonnut jalka. Ei sillä maan taloutta korjata, mutta moraalisena viestinä se olisi verraton.

LEHTIKATSAUS

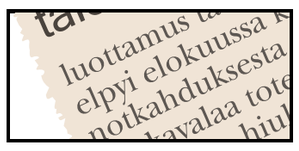

Väriä vaaleihin

Kalevan mielestä seurakuntavaaleihin saataisiin säpinää, jos ehdokkaat tunnustaisivat selkeästi väriä.

”Seurakuntavaaleissa ehdolla olevien valitsijayhdistysten taustaryhmittymien taivaita tavoittelevat nimet eivät kerro paljonkaan sisällöstä. Vaatii viitseliäisyyttä ottaa selvää, mitä listojen taakse oikeasti kätkeytyy.

Harjaantunut silmä voi toki päätellä listoilla olevista ehdokkaista, mitä puoluekantaa tai herätysliikettä he edustavat. Kovin avoimin kortein ei silti olla liikkeellä, vaikka lyhyet taustaesittelyt auttavat lokeroimaan ehdokkaita.”

”Äänestysaktiivisuus voisi nousta ja vaaleihin voitaisiin saada säpinää, jos ehdokkaat toisivat esille hengellisen ja poliittisen värikarttansa vielä selkeämmin.”

Säätelyä purkamaan

Säätelyn purkaminen on **Turun Sanomien** mukaan vaikeaa. *”Puolueet olivat yhtä mieltä myös byrokratian karsimistarpeesta. Pääministeri Alexander Stubb (kok.) kutsui kaikkia puolueita normitalkoisiin. Keskusta ehti tehdä oman esityksensä jo elokuussa.*

Sääntelyn purkaminen on helpommin sanottu kuin tehty. Kun viime syksyn rakennepaketissa sovittiin kuntien tehtävien vähentämisestä miljardilla eurolla, valtionapujaan menettävät kunnat kiittelivät ja poliitikot taputtelivat toisiaan olalle.

Toistaiseksi ei talkoissa ole päästy alkua pidemmälle. Ministeriöt eivät löydä tarpeettomia velvoitteita omilta hallinnonaloiltaan. Uusia olisi tarjolla.”